

HOLLANDA ÜLKE PROFİLİ

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	6
3. DIŞ TİCARET	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	12
5. TÜRKİYE ile TİCARET	14
EKLER:	17

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Hollanda Krallığı
Nüfus	18.048.000 (Nisan 2025, IMF)
Dil	Felemenkçe, Frizce (Frizya'da), Papiamentu (Bonaire'de), İngilizce (Sint Eustatius ve Saba'da)
Yüzölçümü	41.528 km2
Başkenti	Amsterdam (Hükümet Merkezi Lahey)
Başlıca Şehirleri	Amsterdam, Rotterdam, The Hague (Lahey), Utrecht, Eindhoven, Tilburg
Yönetim Biçimi	Anayasal Monarşi, Parlamenter Demokrasi
Devlet Başkanı	Kral Willem-Alexander
Para Birimi	Avro (€)

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar: BM, Avrupa Birliği (European Union - EU), Benelux (Belçika Hollanda Lüksemburg Ekonomik Birliği), CE (Avrupa Konseyi), EAPC (Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), EIB (Avrupa Yatırım Bankası), G-10, IADB (Amerika Bölgesi Kalkınma Bankası), IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), IFC (Uluslararası Finansman Kurumu), IMF (Uluslararası Para Fonu), OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü), , NATO, OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü).

Coğrafi Konum

Hollanda Krallığı, Hollanda ve Karayip Denizindeki altı adadan (Aruba ve Hollanda Antilleri) oluşmaktadır. Avrupa Birliği'nin alan olarak en küçük ülkelerinden bir tanesi olan Hollanda Batı Avrupa'da Kuzey Denizi kıyısında, Almanya ve Belçika arasında yer almaktadır.

Ren, Maas ve Shelde nehirlerinin deltasında kurulmuş olan Hollanda'nın 41.526 km²'lik yüzölçümünün 7.578 km²'lik kısmı (%18) su ve kanallardan oluşmaktadır. Coğrafi yapısı itibarıyla düz bir araziye sahip olan ülke topraklarının yarısından çoğu deniz seviyesinin altında bulunmaktadır.

Varlığını hidrolik mühendisliğine borçlu olan Hollanda topraklarının %20'si, "polder" adı verilen denizden kazanılmış topraklar olup ülke topraklarının 2/3'si dünyanın en geniş kapsamlı su kontrol projeleri sayesinde su altında kalmaktan korunmaktadır.

Hollanda anakara topraklarının %38'i deniz seviyesinin altındadır. Ülkenin en yüksek noktası 321 metre, en alçak noktası -6,7 metre (deniz seviyesinin altında)'dır.

Hollanda, nemli ve yağışlı bir iklime sahiptir ve yağışlar tüm yıl boyunca görülmektedir. Hollanda'nın iklimi, Kuzey denizi kıyılarında bulunması ve Karayip bölgesinden gelen "gulf stream" in etkisi ile ılımlıdır. Yazın ortalama sıcaklık 16 derece, kışın ise 3 derecedir. Bununla birlikte, nem oranının fazlalığı, ısının daha sıcak veya daha soğuk olarak hissedilmesine neden olmaktadır. Diğer taraftan, düz bir arazi yapısına sahip olan ülkede Kuzey Denizi'nden esen

rüzgar, özellikle deniz kıyısında bütün etkisi ile hissedilebilmektedir. Konumu nedeniyle değişik hava koşullarının yaşanabildiği bir ülke olan Hollanda’da aynı gün içinde bir kaç kez güneşli ve yağışlı hava yaşanabilmektedir.

Siyasi ve İdari Yapı

Kral, Devletin başıdır. Bağlı Bölgeler Aruba ve Antiller’de Kral tarafından atanan valiler bulunmakta olup, Kraliyetle ilgili konular görüşülürken bu Bölgelerin Bakanları da toplantılara katılmak üzere, Hollanda Bakanlar Kurulu’nda yer almaktadır.

Hollanda, parlamento esasına dayalı anayasal bir monarşidir. Devlet yapısında “yasama” Kral, Parlamento ve Bakanlar Kurulu’ndan oluşmaktadır.

Parlamento, İl Konseyi üyeleri tarafından dört yıllığına seçilen 75 üyeli I. Meclis (Senato) ve halk tarafından gizli oy ve nisbi temsil usulü ile yine dört yıllık süre için seçilen 150 üyeli II. Meclis’den (Temsilciler Meclisi) oluşmaktadır.

En yüksek yargı makamı Hollanda Yüksek Temyiz Mahkemesi’dir. Mahkeme, yargı idaresinin gözetimi ve temyiz davalarını karara bağlama görevlerini yürütür. Sadece vergi hukukuna giren konularda ilk derece mahkemesi olarak görev yapan beş adet temyiz mahkemesi vardır. Medeni hukuk ve ceza hukuku davaları, altmış bir alt-bölge mahkemesi tarafından ele alınmakta olup, bunların bakmadığı davalar için de on dokuz bölge mahkemesi bulunmaktadır. Ayrıca, çocuklar için çocuk mahkemeleri ve borsa vb. kurumlar için özel tahkim mahkemeleri vardır.

Hollanda idari açıdan, Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen, Limburg, Overijssel, Utrecht, Zeeland, Noord Brabant, Zuid Holland, Noord Holland olmak üzere 12 Eyaletten oluşmaktadır.

Nüfus ve İstihdam

Hollanda’nın nüfusu, 2025 yılı itibarı ile 18 milyonu geçmiştir. Nüfusun %80’i Hollandalı, %20’si ise azınlıklardan oluşmaktadır. 3,3 milyona yaklaşan göçmen nüfus içerisinde en büyük grup, yaklaşık 400 bin kişi ile Türkler (%2,5) olup, bunu Fas, Surinam ve Endonezya kökenliler izlemektedir.

Nüfus yoğunluğu km2 başına 491 olan Hollanda, dünyadaki nüfus yoğunluğu en yüksek olan ülkelerden birisidir. Nüfusu en fazla olan şehirler sırasıyla, Amsterdam, Rotterdam, Lahey, Utrecht, Eindhoven, Tilburg’dur.

Ülkede yaklaşık 8 milyonu bulan işgücünün %1,2’si tarım, %17,2’si sanayi ve %81,6’sı hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Doğal Kaynaklar

Hollanda madenler bakımından ise önemli bir özelliği göze çarpmaz. Her ne kadar son yıllarda petrol ve doğal gaz yatakları bulunup işlenmeye başlasa da ülke ihtiyacı için yeterli seviyeler

de değildir. Kömür madenleri ve tuz yatakları ise Hollanda yer altı kaynaklarının diğer kısmını oluşturur.

Hollanda Kuzey Denizinde zengin petrol rezervlerine sahip olmakla birlikte, bu rezervlerin miktarı, sahip olduğu doğalgaz kaynaklarından çok daha azdır. Bilinen petrol rezervlerinin miktarı 100-200 milyon varil olarak tahmin edilmektedir. Hollanda hükümeti petrol çıkarma işlemlerine devam edilmesi taraftarıdır.

Hollanda hem topraklarında hem de Kuzey Denizinde olmak üzere zengin doğalgaz rezervlerine sahiptir. Ülkenin doğalgaz sektörü petrol sektöründen çok daha büyüktür. Avrupa Birliği ülkeleri arasında en büyük doğalgaz rezervleri, 1959 yılında Groningen yakınlarında bulunmuştur. Yıllar boyunca Hollanda, Rusya ile birlikte Batı Avrupa için en önemli doğalgaz tedarikçilerinin başında gelmiştir.

Rusya, Norveç, ABD, Kanada; İran ve Endonezya'dan sonra Hollanda, dünyadaki en büyük doğalgaz üretici ve ihracatçılarından birisidir. Enerji ihtiyacının yaklaşık yarısını kendi doğalgaz kaynakları ile karşılamaktadır. Yasa gereği yıllık doğalgaz üretimi rezervlerin kontrolü amacıyla sınırlandırılmıştır. 1 Ocak 2006'da yaklaşık 1,511 milyar metreküplük doğalgaz rezervi kaldığı açıklanmıştır ve bunun da 21 yılda biteceği hesaplanmıştır. Yeni keşfedilecek ve çıkarılacak doğalgaz miktarının da 240-490 milyar metreküp olacağı tahmin edilmektedir.

2000 yılında, Hollanda doğalgaz sektöründeki özelleştirmenin hızlandırılmasına yönelik bir düzenleme yapılmıştır. Yeni yasayla birlikte, firmaların ve diğer tüketicilerin 2004'ten itibaren kendi doğalgaz şirketlerini seçebilmelerine olanak sağlanmıştır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Hollanda ekonomisi, özel sektör ve kamu sektörünün her ikisinin de önemli roller oynadığı karma bir pazar ekonomisi niteliği taşımaktadır. Ekonomi güçlü bir uluslararası yönelime sahiptir. Hollanda, ticaret ve yüksek düzeyli finansal ve mesleki hizmetleri ile ünlenmiş, dünyadaki en zengin ve refah seviyesi yüksek ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Temel Ekonomik Göstergeler

	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*	2030*
GSYİH (Cari Fiyatlar-milyar \$)	1.154,7	1227,2	1.272,0	1.326,2	1.370,3	1.416,6	1.464,4	1.514,0
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	0,1	1,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,2
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	64.829	68.393	70.480	73.091	75.173	77.372	79.662	82.028
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort,%)	4,1	3,2	2,8	2,3	2,0	2,0	2,0	2,0
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	9,9	9,9	10,4	10,5	10,6	10,6	10,8	10,9
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	3,6	3,7	3,8	4,0	4,2	4,3	4,4	4,5
Nüfus (milyon)	17,81	17,94	18,05	18,14	18,23	18,31	18,38	18,46
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	45,1	43,2	43,3	44,4	44,8	45,4	46,5	47,7

Kaynak: IMF

*Tahmini veriler (Nisan 2025)

Oldukça dışa açık olan ekonomi dış ticarete ve finansal hizmetlere bağımlıdır. Ekonominin ana sektörleri nakliye/lojistik, kimya sanayi, ticaret ve hizmetlerden oluşmaktadır. İmalat sanayi Hollanda'da, Almanya, Fransa ve İtalya gibi diğer Avrupa ülkelerinde olduğundan daha az baskın durumdadır.

Endüstriyel aktiviteler esas olarak gıda işleme, kimyasallar, petrol işleme ve elektrikli makineler üzerine yoğunlaşmıştır. Bilgi iletişim teknolojileri sektörü halen GSMH artışına %20

civarında katkıda bulunmaktadır. Tarım ve gıda ile kimyasallar gibi daha geleneksel sektörlerde biyoteknoloji giderek artan önemde bir rol oynamaktadır.

Hollanda önemli bir tarım ülkesi olup, anakara topraklarından geçen 3 büyük nehir ülke tarım hayatı için önemli bir rol oynarken toprakların %32'si tarım için kullanılmaktadır. Özellikle süt ve süt ürünleri tesisleşmeciliğin de oldukça ileri seviyelerdedir. Patates, şeker pancarı, buğday ve tahıllar Hollanda tarım ürünleri arasında en çok ihraç edilen tarım ürünleridir yine bahçecilik ve seracılık son derece gelişkin ve önemli bir dış gelir kaynağıdır.

3. DIŞ TİCARET

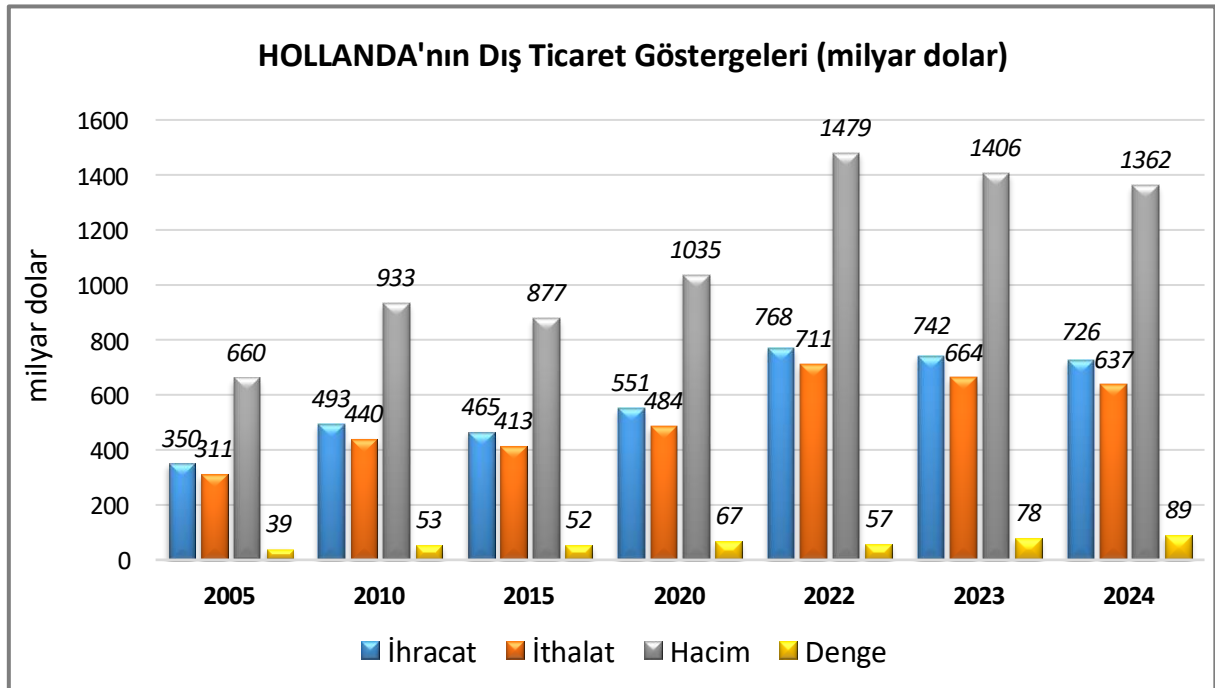
Genel Durum

Hollanda, Almanya'dan sonra Avrupa Birliği'nin hem en büyük mal ithalatçısı hem de en büyük mal ihracatçısı konumundadır. Ülke, dış ticaret fazlası, istikrarlı sanayi ilişkileri ve düşük işsizlik oranı ile Avrupa'nın en önemli ulaşım merkezi rolünü üstlenmektedir. İşgücünün çok az bir bölümünü istihdam etmesine karşın ileri düzeyde mekanize olmuş tarım sektörü, ülkeyi dünyanın en fazla tarım ürünleri ihracat eden 2. ülkesi konumuna oturtmaktadır.

Yüzyıllardır bir ticaret ülkesi olma geleneği, denizdeki stratejik konumu ve küçüklüğü, doğal gaz ve petrol dışında doğal kaynakların olmaması, tarım alanlarının az olması ve tarım ürünleri çeşitliliğinin çok fazla olmaması nedeniyle hammadde ve yarı işlenmiş ürünlerin ithalatına bağımlı olması, Hollanda'nın uluslararası yönelimli çok açık bir ekonomiye sahip olmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu açık ekonomi için diğer ülkelerle ticaretin düzeyi büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle dış ticaret politikası dünya pazarlarında proaktif davranmak ve dış ticaretin mümkün olduğu ölçüde liberal olması yönündedir. Dış ticaret ekonomide büyük bir öneme sahip olup ekonomi dış ticarete önemli derecede bağımlıdır. Dış ticaret, ekonomik büyümenin lokomotifi durumundadır. Dış ticaret hacmi 2005 yılından bu yana GSYİH'nin üzerinde gerçekleşmektedir.

Hollanda'nın ticaret yapısı, yakın komşularıyla yoğun ilişki yanında, dünyanın en uygun fiyat ve kalitedeki üreticilerinden tedarik edip, üretimin düşük talebin yüksek olduğu Avrupa'ya pazarlamak şeklindedir. İhracatın önemli bir kısmı re-eksporttan oluşmakta ve devamlı dış ticaret fazlası verilmektedir.

Ülkenin Dış Ticareti

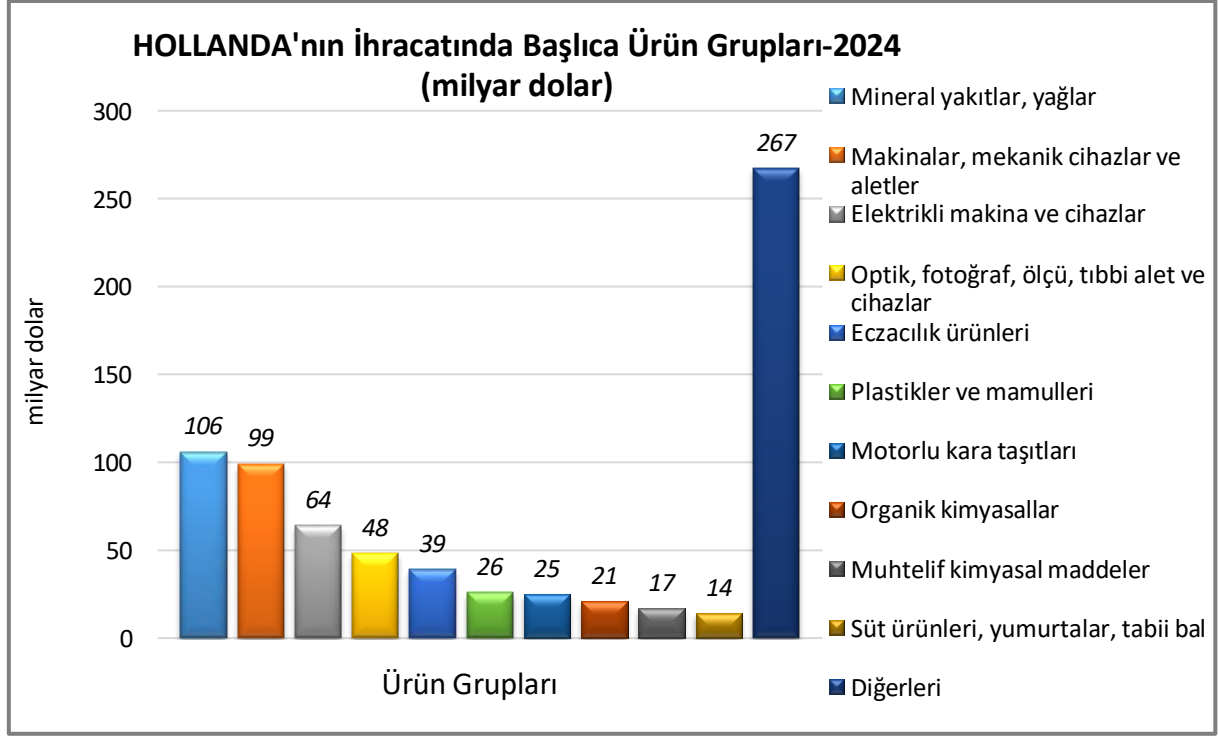

Kaynak: Trademap-www.trademap.org

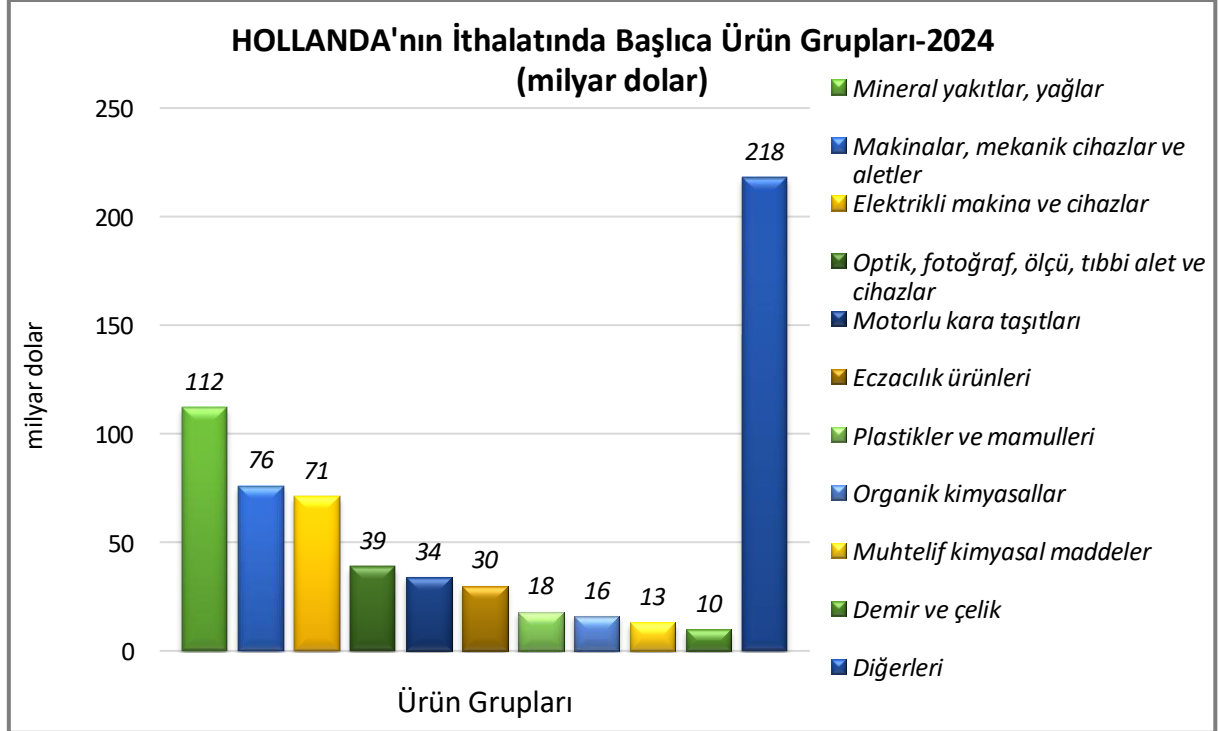
Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak:Trademap

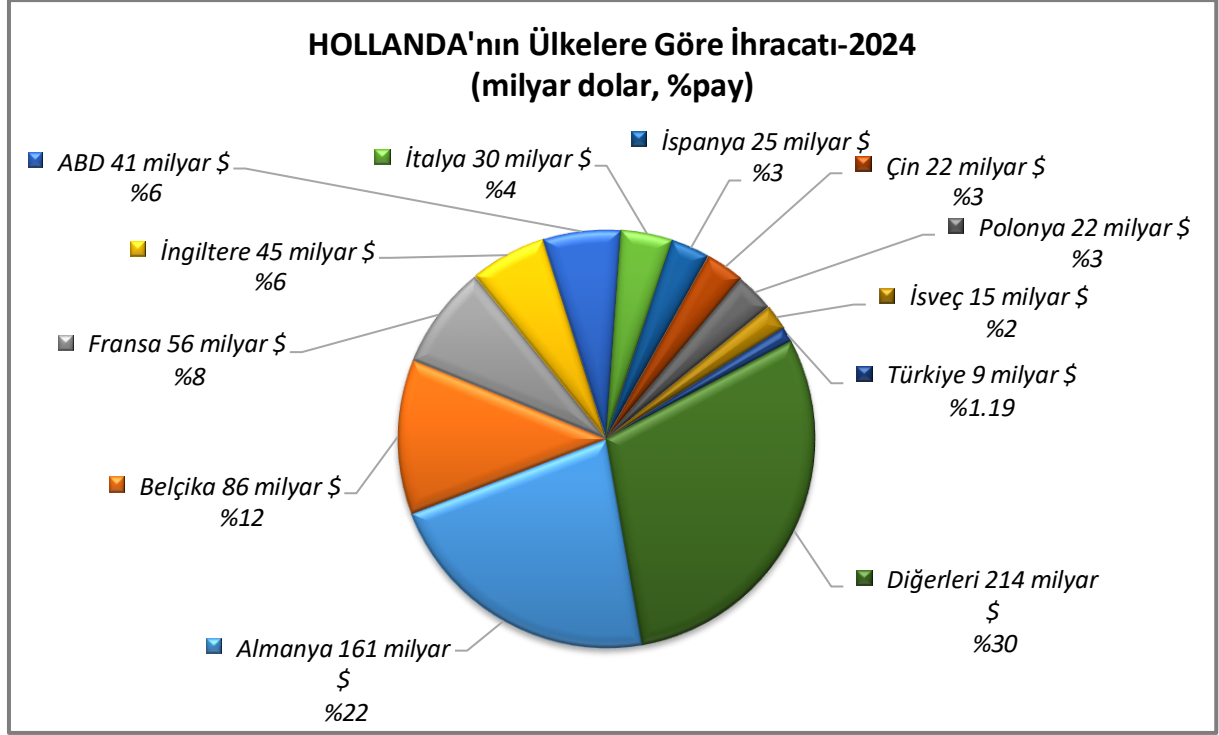
İthalat

Kaynak:Trademap

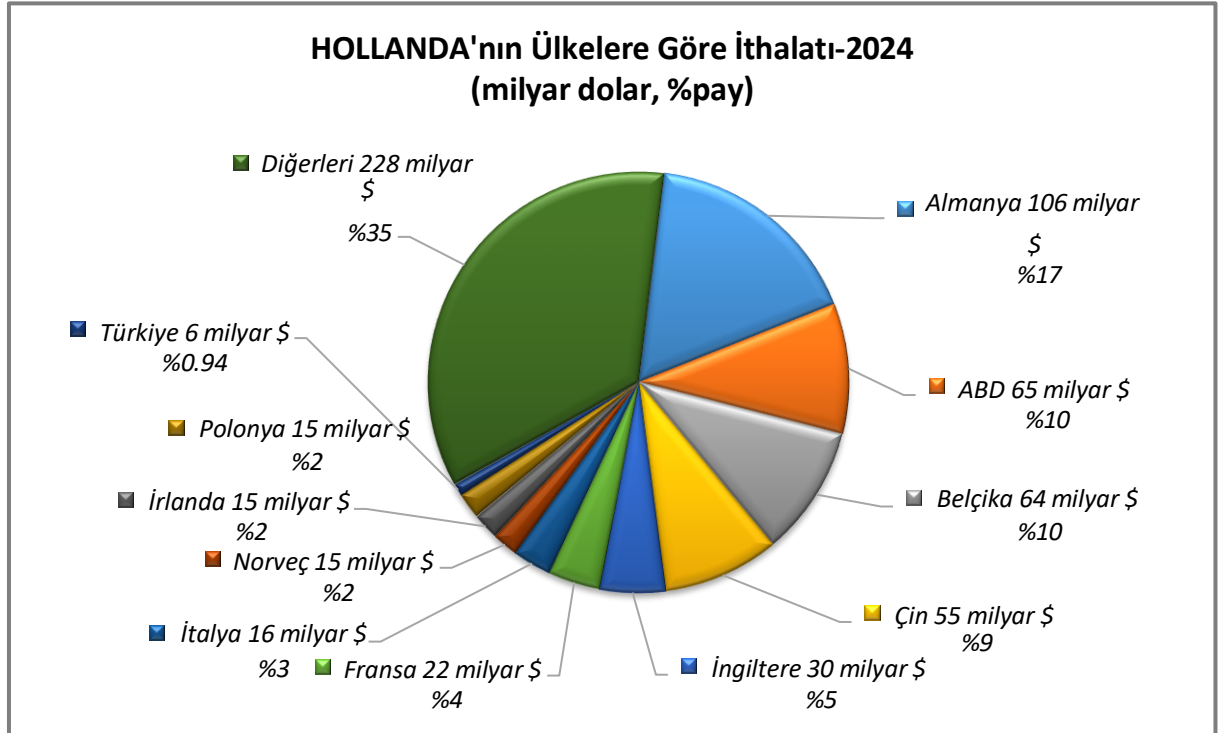
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak:Trademap

İthalat

Kaynak:Trademap

Hollanda'nın ihracatında ve ithalatında AB ülkeleri önde gelmektedir. Hollanda'nın en fazla ihracat yaptığı pazarlar arasında AB üyesi ülkeler başta gelmektedir. Ancak, Hollandalı ihracatçılar son zamanlarda etkinliklerini daha uzak pazarlara kaydırmışlar ve AB dışındaki ülkelere satışlarda kayda değer artışlar olmuştur. Bununla birlikte, özellikle Çin'in ve Rusya ile Suudi Arabistan gibi petrol ve gaz ihraç eden ülkelerin ithalattaki payı artmaktadır.

Hollanda'ya ithal edilen ürünlerin büyük bir bölümü, hiçbir işlemten geçirilmeden veya basit bir işlemten geçirildikten sonra ihraç edilmektedir. Bu nedenle, Hollanda'nın başlıca ithal ve ihraç ürünleri incelendiğinde, aynı ürünlerin hem ithalat hem de ihracatta başlıca ürünler arasında yer aldıkları ve değerlerinin ihracat lehine küçük farklarla birbirine yakın olduğu görülmektedir. Genellikle re-eksporta konu olan mallar, ABD ve Asya'dan ithal edilmekte ve Avrupa ülkelerine gönderilmektedir. Hollanda'nın AB üyesi olmayan ülkelerle ticarete açık verirken, AB içi ticarete fazla vermesinin başlıca nedeni re-eksport ticaretidir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Hollanda'ya yönelen doğrudan yabancı sermaye yatırım stoklarının %60'ından fazlası AB kaynaklıdır.

Hollanda, 2023 yılı itibarıyla 3 trilyon dolarlık toplam yabancı sermaye stoğu ile dünyada 4. sırada bulunmaktadır (ABD 13 trilyon dolar ile 1., Türkiye 157 milyar dolar ile 43., UNCTAD-2025). Avro Bölgesi merkezli firmalar, DYY stoklarının neredeyse yarısını (%46) ellerinde bulundurmaktadır. ABD, Lüksemburg, İngiltere, Almanya ve İsviçre en fazla yatırıma sahip ülkelerdir. Hollanda, aynı zamanda dünyanın önde gelen önemli DYY ihraç eden ülkelerinden birisidir.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım (milyon \$)	- 309 010	- 333 700	- 275 800	- 219 200	- 187 900	- 86 670	- 51 130
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırımın GSYİH'ya Oranı (%)	-26,76	-28,20	-23,00	-17,90	-14,90	-6,60	-3,70
Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırım (milyon \$)	5 255 200	4 922 000	4 646 000	4 427 000	4 239 000	4 152 000	4 101 000
Ülke Dışından Gelen Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	332 500	- 8 076	- 54 980	- 63 000	- 63 150	- 61 660	- 59 770
Ülke Dışına Yapılan Doğrudan Yatırım Stoku (milyon \$)	6 167 200	6 175 000	6 230 000	6 293 000	6 356 000	6 418 000	6 478 000

Kaynak: The Economist Intelligence Unit-EIU

*Tahmini veriler (Ocak 2025)

Yabancı Yatırım Mevzuatı

Hollanda diğer AB Ülkeleri ile kıyaslandığında, yabancı kişi ya da kuruluşların şirket kurması ve ticari faaliyette bulunması açısından daha esnek ve liberal bir ortam sunmaktadır.

Yabancı sermayeli bir şirketin kurulmasında, merkezi başka bir ülkede olan bir şirketin şube veya temsilcilik açmasında özel bir izne gerek yoktur. Yerli ve yabancı şirketlerin ticari faaliyetleri bakımından tabi oldukları esaslar arasında da fark bulunmamaktadır. Yabancı sermayeli şirketler de yerli sermayenin çalışabileceği her sahada çalışabilmektedir. Kurulacak şirketlerde yerli ortak şartı da aranmamaktadır.

Serbest Bölgeler

Hollanda’da geleneksel anlamda serbest bölge veya serbest liman uygulaması bulunmamakla birlikte, AB’nin Gümrük Kodu ve Gümrük Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri çerçevesinde işletilen serbest antrepoların yanı sıra Schiphol Hava Alanı’nda 2005 yılında açılmış olan, gümrük idaresi gözetiminde malların depolandığı, mallardan serbest bölge işleticisinin sorumlu olduğu, geleneksel anlamdaki serbest bölgeden daha çok gümrüklü antrepo niteliği taşıyan bir serbest bölge mevcut olup, serbest bölgenin etrafını çeviren çit, duvar vb. bulunmamakta, malların giriş ve çıkışında fiziki kontrol yapılmamakta, kontrol esas olarak serbest bölge işleticisinin stok envanteri üzerinden ve ilaveten malların fiziki denetimi suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Ekonomik faaliyetler Ranstad olarak bilinen, en büyük dört şehir olan Amsterdam, Rotterdam, Lahey ve Utrecht’ten oluşan alanda yoğunlaşmıştır. Ücretli çalışanların %50’si Ranstad Bölgesinde bulunan üç batı eyaleti olan Kuzey Hollanda (Noord-Holland), Güney Hollanda (Zuid—Holland) ve ülkenin en zengin bölgesi olan Utrecht’tte istihdam edilmektedir.

Hollanda yüzölçümü itibarıyla küçük bir ülke olmasına rağmen ülkenin ekonomik bölgelerinde üretim sektörlerine göre, bölgelerin tarihsel ve coğrafi özelliklerine dayalı bir çeşitlilik vardır. Dağıtım ve depolamaya bağlı birçok aktivite, Rotterdam Rijnmond bölgesi, Zeeland, ya da Amsterdam yakınındaki Kuzey Denizi kanalı gibi belli başlı su yolları ve deniz-nehir bağlantı noktalarının bulunduğu yerlere yakın yoğunlaşmıştır. Amsterdam Schiphol Havaalanı sağladığı dinamik altyapı ile birçok firmaya cazip gelmektedir.

Geleneksel olarak tarımsal bir yapı gösteren ülkenin kuzeyi, aynı zamanda büyük ya da çok sayıda küçük işyerinin toplandığı bir bölgedir. Utrecht ülkenin merkezinde bulunmaktadır ve iş hizmetleri sektöründe önemli bir yere sahiptir. Birçok Hollandalı ve yabancı IT firmasının merkezi bu bölgede yoğunlaşmıştır.

Ülkenin doğusunda ekin ve canlı hayvan yetiştiriciliği başta olmak üzere, çiftçilik sektörü ve et işleme sanayi faaliyet göstermektedir. Kimya sanayindeki Akzo Nobel gibi diğer sanayi kolları da bu bölgededir. Elektronik sektöründe lider isim Philips’in de bulunduğu Noord Brabant bölgesi de önemli bir sanayi merkezidir. DAF traktörlerinin de üretildiği bu bölge, aynı zamanda nakil araçlarının üretim yeridir.

Güneyde Limburg bölgesi, Avrupa nakliye yollarının kesişim yeridir. Almanya’nın Rhine/Ruhr bölgesi ve Merkezi Avrupa’ya geçecek bütün kara ve demiryolları Limburg’dan geçmektedir. Nehirler üzerindeki taşımacılık, Meuse nehri ve Juliana kanalı üzerinden belli başlı Avrupa su yollarına geçişi sağlamaktadır. Limburg bölgesinin ekonomik altyapısının temel dayanaklarından biri de Maastricht-Aachen Havaalanı olup, buradan sağlanan yolcu ve mal taşıma ve “charter” uçuşları, Avrupa’ya yapılan dağıtımın büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Kimyasallar üretimi konusunda bir joint venture olan DSM-Mitsubishi ve Volvo otomobilleri üreten Nedcar şirketi bu bölgede faaliyet göstermektedir.

Doğuda yer alan Overijssel bölgesi, özellikle tekstil endüstrisi nedeniyle Hollanda’nın en gelişmiş sanayi bölgesidir. Ayrıca metal, kimya, kauçuk ve et işleme sanayileri ile tarım sektörü de bu bölgede bulunan önemli sektörlerdendir. Twente Teknik Üniversitesinin burada kurulmuş olması da bölgenin araştırma ve teknik altyapı bakımından oynadığı önemli rolün bir göstergesidir.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

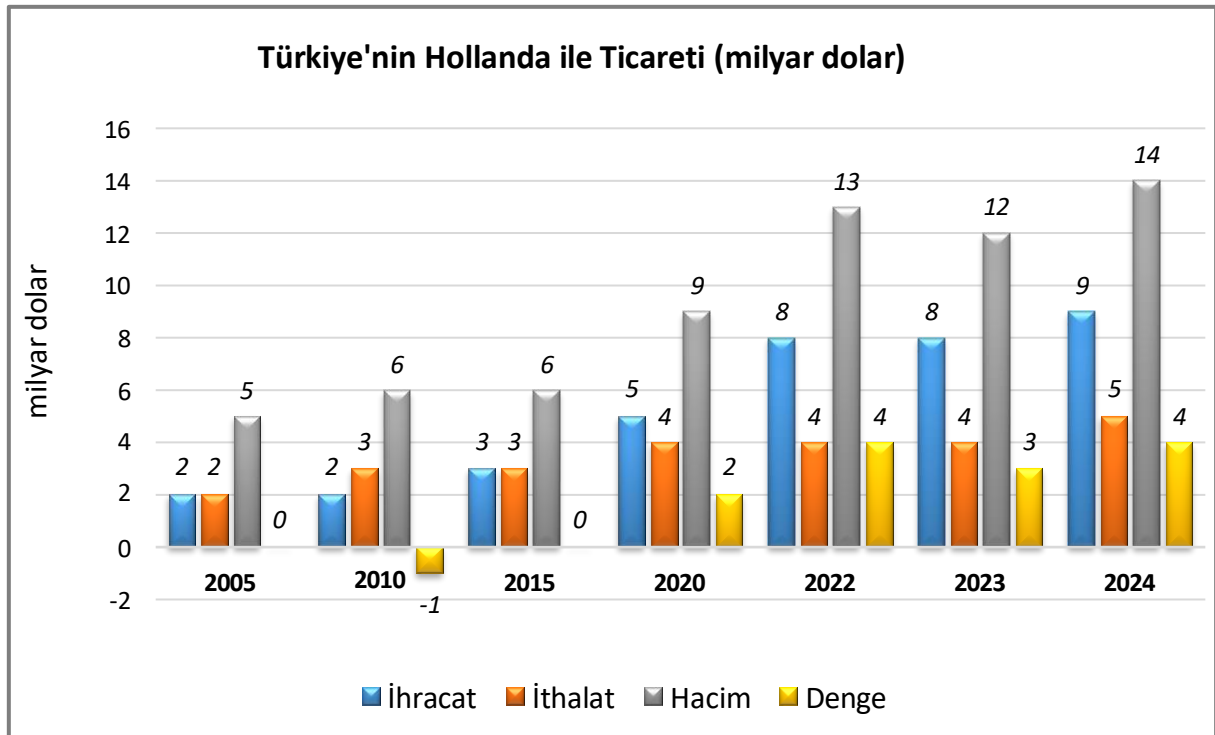
Genel Durum

Türklerle Hollandalılar arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geçmişi 400 yıl öncesine dayanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun daveti üzerine ilk Hollanda elçisi 1612 yılında İstanbul'a gelmiştir. 1855 yılında Lahey'de açılan büyükelçiliğimize 1859 yılında Yahya Karaca Paşa atanmıştır. O dönemde Osmanlı-Hollanda ilişkilerinde başlıca konu ticarettir. Hollandalı tüccarlar tarafından satın alınan başlıca ürünler, Suriye ve İran'dan ipek, Asya'dan da baharat olmuştur. 17'nci yüzyılda Türkiye, Hollanda'ya yün ve pamuk ihraç etmeye başlamış, Hollanda da buna karşılık İstanbul ve İzmir'e pamuklu ve yünlü kumaş satmıştır. 19'uncu yüzyılda Hollanda'ya ihraç ettiğimiz en önemli ürün tütün olmuştur.

Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye ile Hollanda arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin güçlendirilmesi için 1934'te Türk-Hollanda Derneği kurulmuştur. Derneğin kuruluş anlaşması her iki ülkenin devlet başkanları olan Atatürk ve Kraliçe Wilhelmina tarafından imzalanmıştır. Hollanda'nın çok uluslu şirketi olan Philips bu tarihten çok önce, 1930 yılında, Türk Philips Ltd. olarak Türkiye'de faaliyete başlamıştır.

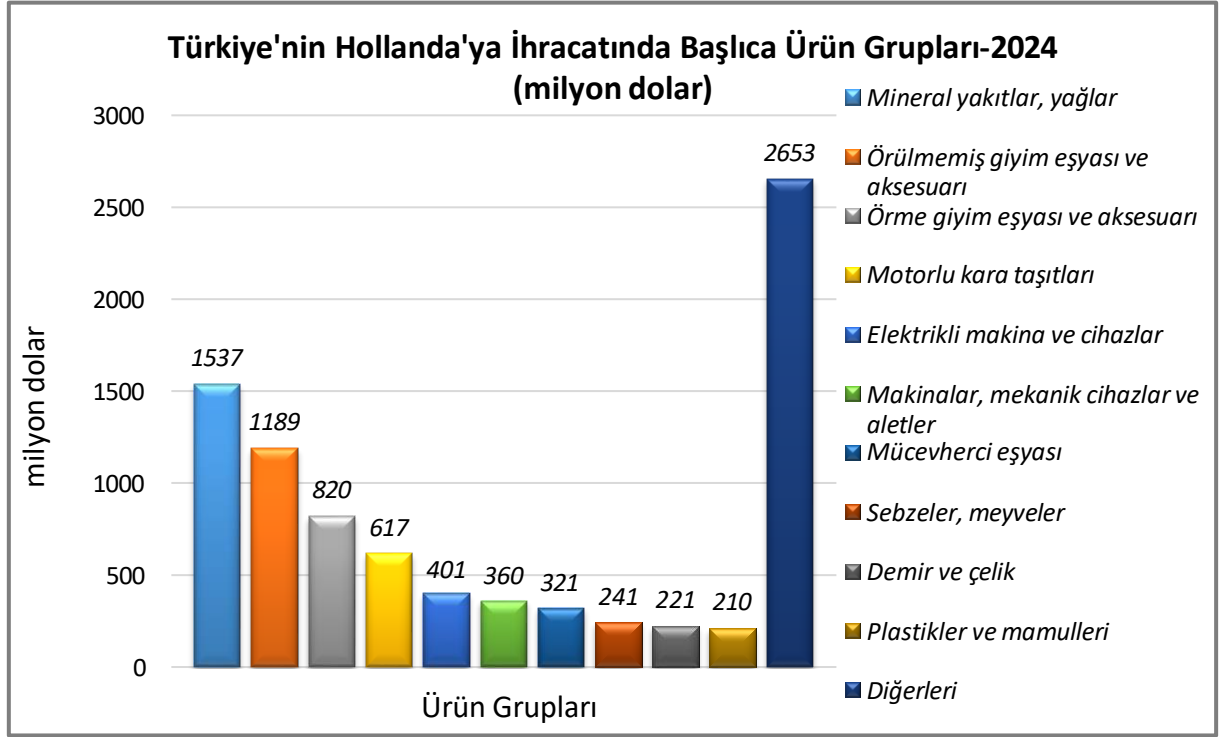
1996 yılında AB ile Türkiye arasında imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması ile birlikte diğer Avrupa ülkeleriyle olduğu gibi, Türkiye ile Hollanda arasındaki sanayi ürünleri ticaretinde uygulanan gümrük vergileri kaldırılmış ve bu durum iki ülke arasındaki ticaretin artmasını sağlamıştır.

Türkiye-Hollanda Dış Ticareti

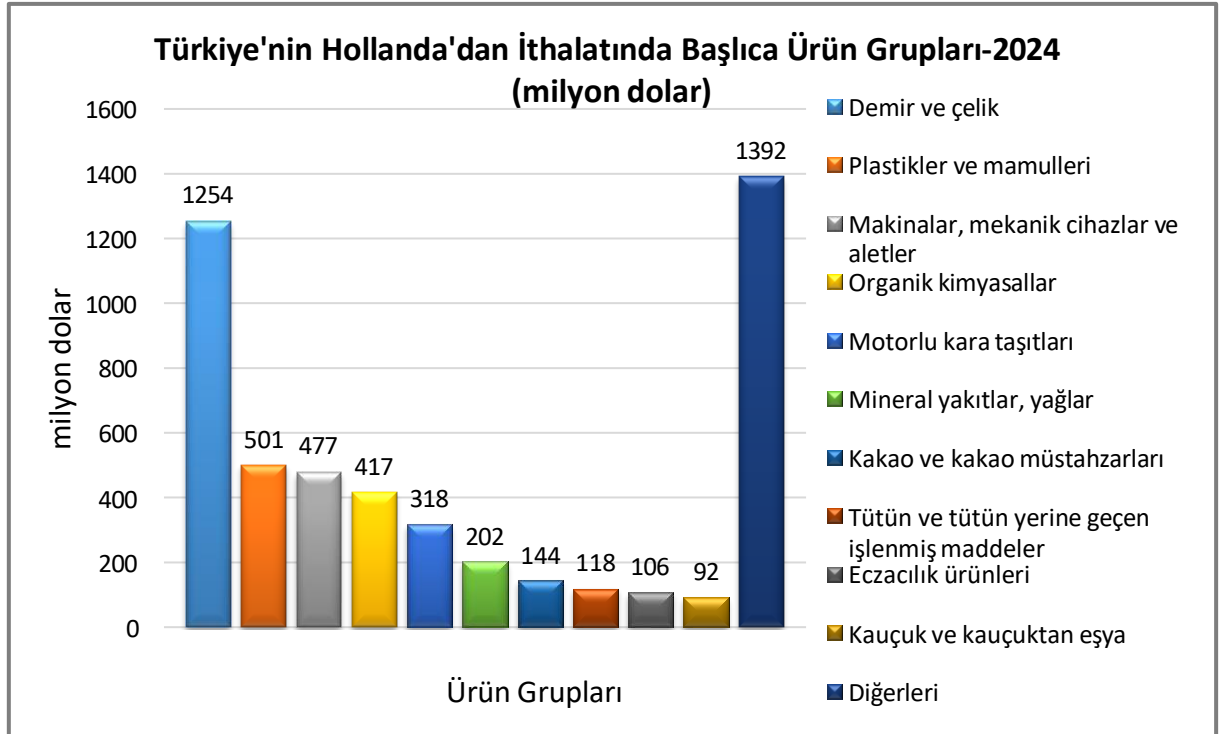
Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Hollanda'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin Hollanda'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

Yatırım İlişkileri

Türkiye'nin 2024 yılında yurtdışına gerçekleştirdiği 7 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırımında Hollanda, 970 milyon dolar ve %15 pay ile 2. sıradadır (ABD 1,3 milyar \$ ile 1., TCMB-2025).

2024 yılında yurtdışından Türkiye'ye gelen 7 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırımda da Hollanda, 2 milyar dolar ve %24 pay ile 1. sırada yer almaktadır (TCMB-2025).

Türkiye, geniş tüketici altyapısı ve Hollanda ile Avrupa'daki iç piyasalara hizmet verebilecek kalifiye teknik personele sahip olması nedeniyle özellikle telekomünikasyon ve bilişim sektörlerinde de Hollandalı yatırımcıların büyük ilgisini çekmektedir.

Toplam yabancı sermayeli firma sayısı açısından da, Alman ve İngiliz firmalardan sonra, Hollandalı firmalar üçüncü sırada gelmektedir. İnşaat ve pazarlama konularında uzmanlaşmış küçük ölçekli pek çok Hollanda firması, tatil yörelerindeki yerleşim projelerinde yoğun olarak faaliyet göstermektedir. Hollanda kökenli firmalar tarafından tercih edilen diğer alanlar ise şunlardır: Toptan ve perakende ticaret, turizm ve catering, nakliye ve haberleşme, makina sanayi, metal ve plastik işleme, tekstil ve hazır giyim, bilişim, yayıncılık ve eğitim sektörleri.

Hollanda'daki Türk yatırımcılarının çoğunluğu bankacılık alanında faaliyet göstermekte olup, tekstil ve moda, lojistik sektörü ve tüketiciye yönelik elektronik eşya üretimi gibi diğer sektörlerde de Hollanda'da faaliyette bulunan birçok Türk firması görülmektedir.

Fuar Katılımları:

T.C. Ticaret Bakanlığı Tarafından 2025 Yılı Destek Kapsamına Alınan Yurt Dışı Fuarlar (Milli/Bireysel):

<https://ticaret.gov.tr/ihracat/fuarlar/2024-ve-2025-yilinda-destek-kapsamina-alinan-yurtdisi-fuarlar>

EKLER:***EK-1: Hollanda'nın İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		768 259 270	741 804 035	725 520 286	100,0	-2,2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	81 260 325	72 002 509	60 295 920	8,3	-16,3
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb. imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksam-parça-aksesuar	21 367 932	24 466 803	26 164 140	3,6	6,9
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	20 808 375	21 658 100	21 385 884	2,9	-1,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	15 632 052	18 340 079	20 848 140	2,9	13,7
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	14 655 349	16 506 166	17 348 167	2,4	5,1
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	9 020 873	17 125 314	17 041 424	2,3	-0,5
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları, bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen makinalar	13 409 700	16 041 008	16 412 376	2,3	2,3
3002	Serum, aşı, toksin vb. ürünler	7 524 019	12 170 800	14 284 667	2,0	17,4
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb.; protez organlar; ısıtma cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	11 690 915	12 532 962	12 534 758	1,7	0,0
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	8 934 125	8 432 314	7 821 005	1,1	-7,2
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	6 781 598	7 171 783	6 698 783	0,9	-6,6
8701	Traktörler	6 897 302	8 532 374	6 403 140	0,9	-25
0406	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler	5 411 837	5 675 368	5 757 666	0,8	1,5
3826	Biodizel ve bunların karışımları (petrol yağları veya bitümenli mineral yağ oranı <%70 veya hiç içermeyen)	10 366 401	8 290 808	5 722 595	0,8	-31
0602	Diğer canlı bitkiler (kökleri dahil) çelikler, aşı kalem ve gözleri; mantar miselleri	5 303 907	5 419 699	5 481 428	0,8	1,1

Kaynak: Trademap, Hollanda verileri

EK-2: Hollanda'nın İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023- 2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		710 771 872	664 131 324	636 885 898	100,0	-4,1
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	58 665 338	55 086 011	48 977 622	7,7	-11,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	39 008 804	32 330 414	31 610 245	5,0	-2,2
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	25 333 515	24 339 701	23 873 160	3,7	-1,9
8471	Otomatik bilgi işlem makinaları, bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen makinaları	17 843 990	16 586 444	21 071 768	3,3	27,0
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	12 019 322	13 671 992	15 144 661	2,4	10,8
8703	Otomobiller	11 487 976	15 224 733	15 032 736	2,4	-1,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	12 987 910	15 414 789	13 123 495	2,1	-14,9
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	28 033 336	25 491 259	12 942 104	2,0	-49,2
3002	Serum, aşı, toksin vb. ürünler	6 522 277	9 373 500	12 442 086	2,0	32,7
9021	Ortopedik cihazlar; cebireler, kırıklar için cihazlar vb; protez organlar; işitme cihazları, vücut içi ve dışı cihazları	9 133 336	9 170 226	9 732 707	1,5	6,1
8486	Yarı iletken disklerin, külçelerin, entegre devrelerin vb imalatında kullanılan makine ve cihazlar; aksam-parça-aksesuar	5 689 092	7 077 621	7 777 619	1,2	9,9
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	6 580 468	7 333 573	6 432 074	1,0	-12,3
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	5 973 483	5 712 632	5 580 629	0,9	-2,3
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	6 272 057	5 013 288	5 238 242	0,8	4,5
3826	Biodizel ve bunların karışımları (petrol yağları veya bitümenli mineral yağ oranı <%70 veya hiç içermeyen)	8 267 965	6 130 763	5 136 047	0,8	-16,2

Kaynak: Trademap, Hollanda verileri

EK-3: Hollanda'nın Ükelere Göre İhracatı (1 000 dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay(%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		768 259 270	741 804 035	725 520 286	100,0	-2,2
1.	Almanya	187 847 252	168 657 461	160 835 964	22,2	-4,6
2.	Belçika	92 610 776	86 556 244	85 942 603	11,8	-0,7
3.	Fransa	62 138 394	59 741 327	56 456 672	7,8	-5,5
4.	İngiltere	45 574 642	46 517 010	44 889 513	6,2	-3,5
5.	ABD	36 278 811	37 260 145	41 474 717	5,7	11,3
6.	İtalya	31 712 727	30 697 020	29 612 805	4,1	-3,5
7.	İspanya	22 875 068	23 820 841	24 577 008	3,4	3,2
8.	Çin	15 457 763	19 476 740	22 299 839	3,1	14,5
9.	Polonya	20 715 569	20 894 196	22 055 427	3,0	5,6
10.	İsveç	15 584 355	16 071 081	14 510 269	2,0	-9,7
11.	G. Kore	9 813 870	10 285 785	10 201 896	1,4	-0,8
12.	Danimarka	9 777 854	9 521 760	9 658 984	1,3	1,4
13.	İsviçre	8 932 504	10 175 575	9 579 782	1,3	-5,9
14.	İrlanda	7 570 017	9 347 520	9 198 278	1,3	-1,6
15.	Çekya	9 530 024	9 239 796	9 165 999	1,3	-0,8
17.	Türkiye	7 965 482	8 738 302	8 596 144	1,2	-1,6

Kaynak: Trademap, Hollanda verileri

EK-4: Hollanda'nın Ükelere Göre İthalatı (1 000 dolar)

Sıra	Ülke	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		710 771 872	664 131 324	636 885 898	100,0	-4,1
1.	Almanya	108 803 233	112 133 819	105 870 915	16,6	-5,6
2.	ABD	60 275 697	68 995 363	64 863 991	10,2	-6,0
3.	Belçika	71 324 828	67 866 434	63 669 185	10,0	-6,2
4.	Çin	67 656 334	55 403 243	55 050 339	8,6	-0,6
5.	İngiltere	43 727 837	33 739 396	29 557 866	4,6	-12,4
6.	Fransa	25 259 267	23 414 618	22 414 190	3,5	-4,3
7.	İtalya	17 469 611	16 555 995	16 238 656	2,5	-1,9
8.	Norveç	27 093 030	21 717 715	15 491 879	2,4	-28,7
9.	İrlanda	11 605 321	13 349 330	15 119 089	2,4	13,3
10.	Polonya	14 267 682	14 807 204	14 647 347	2,3	-1,1
11.	İspanya	13 234 894	12 251 385	11 626 116	1,8	-5,1
12.	İsveç	9 856 779	10 101 994	10 291 377	1,6	1,9
13.	Vietnam	7 568 986	8 239 039	9 415 619	1,5	14,3
14.	Brezilya	8 123 094	8 994 886	9 288 719	1,5	3,3
15.	Çekya	8 532 763	8 643 413	8 096 633	1,3	-6,3
22.	Türkiye	5 935 057	5 864 112	5 985 195	0,9	2,1

Kaynak: Trademap, Hollanda verileri

Ek-5: Türkiye'nin Hollanda'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		8 028 814	7 856 037	8 568 416	100,0	9,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 334 063	1 344 039	1 196 143	14	-11,0
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	377 248	411 356	667 521	7,8	62,3
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürünler	389 165	166 018	328 112	3,8	97,6
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	100 881	145 168	316 191	3,7	117,8
8703	Otomobiller	168 030	235 944	289 814	3,4	22,8
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	252 339	267 750	263 894	3,1	-1,4
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	218 469	263 605	235 549	2,7	-10,6
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	238 355	227 303	233 546	2,7	2,7
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	102 716	126 890	159 461	1,9	25,7
6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	62 250	62 481	130 978	1,5	109,6
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	99 996	117 168	124 131	1,4	5,9
2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	101 178	84 129	122 271	1,4	45,3
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	18 693	73 144	122 031	1,4	66,8
0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	83 743	87 417	100 502	1,2	15,0
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	112 310	103 596	98 564	1,2	-4,9

Kaynak: Trademap, TR verileri

Ek-6: Türkiye'nin Hollanda'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1 000 dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2022	2023	2024	Pay (%, 2024)	Değişim (%, 2023-2024)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		4 497 261	4 420 447	5 020 743	100,0	13,6
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmış külçeler	1 022 525	861 056	1 124 906	22,4	30,6
8701	Traktörler	113 238	253 101	262 158	5,2	3,6
2909	Eterler, eter-alkoller, eter fenoller, fenoller, peroksitler ve bunların türevleri	180 443	218 538	248 447	4,9	13,7
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	165 162	198 340	181 322	3,6	-8,6
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialiesterler, vb. (ilk şekilde)	169 179	126 650	130 334	2,6	2,9
2403	Homonize edilmiş tütün ve tütün yerine geçen madde hülusalari ve esansları	72 086	80 287	110 340	2,2	37,4
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	96 559	87 422	104 647	2,1	19,7
3002	Serum, aşı, toksin vb. ürünler	48 313	96 521	90 869	1,8	-5,9
2902	Siklik hidrokarbonlar	47 491	10 195	86 377	1,7	747,2
8438	Yiyecek ve içeceklerin sinai amaçlarla hazırlanması veya imaline mahsus makina ve cihazlar	25 645	16 523	71 847	1,4	334,8
4002	Sentetik kauçuk veya sıvı yağlardan türetilen taklit kauçuk (ilk şekillerde, veya levha, tabaka, şerit halinde)	75 447	61 670	71 727	1,4	16,3
2202	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)	103 626	78 467	69 840	1,4	-11,0
1805	Kakao tozu (ilave şeker/diğer tatlandırıcı maddeler içermeyen)	31 439	44 810	67 606	1,3	50,9
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	88 812	53 451	57 844	1,2	8,2
7901	İşlenmemiş çinko	22 773	5 717	50 275	1,0	779,4

Kaynak: Trademap
TR verileri